

บทที่ 5

สรุป และอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เปรียบเทียบคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ก่อนเรียนและหลังเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนชลกันยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 48 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 7 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 7 แผน แบบสังเกตคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที (t -test Dependent)

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และทำการสังเกตคุณธรรม จริยธรรม โดยครู เพื่อน และผู้ปกครอง ด้วยแบบสังเกต

คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 14 ชั่วโมง

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และทำการสังเกตคุณธรรม จริยธรรมโดยครู เพื่อน และผู้ปกครอง ด้วยแบบสังเกตคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลองไปเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ทำการประเมินเพื่อติดตามผลคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโดยครู เพื่อน และผู้ปกครอง ด้วยแบบสังเกตคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย ทำให้ได้สิ่งต่อไปนี้

1. ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E_1/E_2) เท่ากับ 83.10/81.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 จำนวน 7 ชุด ซึ่งแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังนี้

1.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีเป็นเช่นไร E_1/E_2 เท่ากับ 84.38/82.29

1.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง มีระเบียบวินัยใช้เรื่องยาก E_1/E_2 เท่ากับ 83.54/88.33

1.3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ยึดมั่นในข้อสัตย์สุจริต E_1/E_2 เท่ากับ 81.88/84.38

1.4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ควรสรรค์สร้างจิตสาธารณะ E_1/E_2 เท่ากับ 82.29/ 81.46

1.5 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สิทธิมนุษยชน E_1/E_2 เท่ากับ 82.08/ 81.67

1.6 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง สิทธิตามรัฐธรรมนูญ E_1/E_2 เท่ากับ 83.33/ 84.58

1.7 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การปกป้องคุ้มครองตนเองและผู้อื่น E_1/E_2 เท่ากับ 84.17/ 82.71

2. คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย พบประเด็นที่จะอภิปรายได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E_1/E_2) เท่ากับ 83.10/ 81.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการเลือกหัวข้อ กำหนดเนื้อหาที่จะจัดทำชุดกิจกรรม เขียนจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน สร้างแบบทดสอบ จัดทำชุดกิจกรรม วางแผนจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การรวบรวมและจัดทำสื่อการเรียนการสอน ดังที่ สุนทร ลิขพานนท์ (2553, หน้า 19-20) การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือชุดการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ครูควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ เลือกหัวข้อ กำหนดขอบเขต และประเด็นสำหรับของเนื้อหา กำหนดเนื้อหาที่จะจัดทำชุดการเรียนการสอนเขียนจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

สร้างแบบทดสอบ จัดทำชุดการเรียนการสอน วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การรวบรวม และจัดทำสื่อการเรียนการสอน ส่งผลให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E_1/E_2) เท่ากับ 83.10/ 81.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศระ ขอนบุรี (2552, หน้า 122-128) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมนิทานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมนิทานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 83.24/ 85.32 ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม จำนวน 4 ชุด มีค่าเท่ากับ 83.78/ 84.70, 82.79/ 84.70, 84.06/ 86.80 และ 82.32/ 85.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยรินทร์ แสงทอง (2546 หน้า 105-107) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนประถมศึกษา ชุดกิจกรรม การเล่านิทานเพื่อสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนประถมศึกษา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มาตรฐาน (E_1/E_2) เท่ากับ 98.47/ 85.78 แสดงว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้

2. คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านการมีจิตสาธารณะ มีคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า การประเมินเพื่อติดตาม ผลหลังเรียน 2 สัปดาห์ คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ สูงกว่าหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมาก ไปน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านการมีจิตสาธารณะ มีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยเป็นผู้กระทำ และสร้างความรู้ใหม่ของตนเอง โดยครูได้จัดสถานการณ์ สร้างบรรยากาศในห้องเรียน ที่เอื้อต่อการทำงานเป็นกลุ่ม ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนการค้นคว้า แสวงหาความรู้ และการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้การ ร่วมมือ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ทำให้

นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น ของกันและกัน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีการตัดสินใจด้วยกระบวนการคิดอย่างไตร่ตรอง และเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รู้จักฝึกตนเองให้ทำตามกติกาทางสังคม สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้จริง ยอมรับความผิดพลาด ปรับปรุง และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง Vygotsky กล่าวว่าผู้เรียนจะสร้างความรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเดิมให้ถูกต้อง ช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนกว้างขึ้น ซับซ้อนขึ้น และหลากหลายขึ้น (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2553, หน้า 210) สอดคล้องกับเพียเจต์ ที่เชื่อว่าการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่แรกเกิด จะมีผลทำให้ระดับความปัญญาของบุคคลนั้นพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2553, หน้า 49) ครูจะเป็นผู้กระตุ้น อำนวยความสะดวก ชักถาม จัดสถานการณ์ให้ เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเชื่อมโยงความรู้เองจนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย เก็บไว้ในหน่วยความจำระยะยาว (สมบัติ การจนารักษ์, สุณี ศรีประภา และ อมรรัตน์ เจริญทิม, 2549, หน้า 3-4) การเรียนเป็นกิจกรรมทางสังคมซึ่งเกิดขึ้น โดยการสืบเสาะ ร่วมกัน การเรียนแบบที่มีความร่วมมือในการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกันจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ลึกซึ้งและกว้างขวางขึ้น เพราะมีโอกาสดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และเป็นการขยายทักษะ ของตนให้กว้างขวางขึ้น (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2550, หน้า 129)

ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการสอนหรือพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kolhberg) ที่กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนจะมีหรือไม่มีการพัฒนา หรือมีการพัฒนาเร็ว-ช้า เราสามารถที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีการพัฒนาระดับจริยธรรมให้สูงขึ้นกว่าเดิมได้ โดยการเปิดโอกาส ให้บุคคลเรียนรู้จากการตัดสินใจทางจริยธรรมและอภิปรายร่วมกับผู้อื่น การได้แสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกับผู้อื่นจะทำให้บุคคลที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำเรียนรู้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ขึ้นสูงขึ้นได้ โดยครูจะต้องจัดประสบการณ์ทางสังคมให้เหมาะสมกับพัฒนาการในขั้นนั้น และ พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลเกิดขึ้นได้จากการที่ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และ สภาพแวดล้อม จะช่วยให้บุคคลเข้าใจความคิดเห็นของบุคคลอื่นมากขึ้น ดังนั้นการให้เด็กได้เข้ากลุ่ม ทางสังคมต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาได้พัฒนา จริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ครูยังสามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทาง จริยธรรมของเด็กให้สูงขึ้นได้โดยการช่วยให้เด็กได้ฝึกเผชิญกับปัญหา ความขัดแย้งเชิงจริยธรรม บ่อย ๆ และฝึกให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ อภิปรายโต้แย้งกัน และตัดสินใจโดยพิจารณาความเห็น รวมทั้ง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมโดยนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และเทคนิคการอภิปรายกลุ่มแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วยให้การอภิปรายมีประสิทธิภาพขึ้น รวมทั้งการจัดบรรยากาศในห้องเรียนและในโรงเรียน

ให้เอื้อต่อการที่เด็กจะสามารถแสดงความคิดเห็นอภิปรายโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหาขัดแย้งเชิงจริยธรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ได้อย่างเปิดเผย และมีเสรีภาพในการพูด แสดงความคิดเห็น การได้รับการยอมรับและความปลอดภัยจากการถูกลงโทษ วิพากษ์วิจารณ์ และการกล่าวหาต่าง ๆ (ทิสนา แคมมณี, 2550, หน้า 14-15) ประกอบกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ประกอบด้วย 7 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ พลเมืองดีเป็นเช่นไร มีระเบียบวินัยใช้เรื่องยาก ยึดมั่นในข้อสัตย์สุจริต ควรสรรค์สร้างจิตสาธารณะ สิทธิมนุษยชน สิทธิตามรัฐธรรมนูญ และการปกป้องคุ้มครองตนเองและผู้อื่น ทำให้นักเรียนตระหนักรู้ ถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ตลอดจนการคิดในทางที่ถูกต้องดีงามของบุคคลที่สังคมยกย่องว่าเป็นความดี มีคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม จึงส่งผลให้คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทำการประเมินเพื่อติดตามผลหลังเรียน 2 สัปดาห์ พบว่าคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีพรหม อะทะวงษา (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมข้อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมข้อสัตย์สุจริต มีพฤติกรรมข้อสัตย์สุจริตสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสระ ชอนบุรี (2552, หน้า 122-128) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมนิทานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน มีพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเอง และความซื่อสัตย์สุจริต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิชญ์ วิริยากุลภัทร์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดาแม่พระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ มีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในระยะติดตามผล นักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ ยังคงมีจิตสำนึกสาธารณะคงทน โดยระดับของจิตสำนึกสาธารณะเมื่อสิ้นสุดการทดลองกับในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเป็นผู้กระทำและสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง นักเรียนได้ศึกษา คิด ค้นคว้า ทดลอง ระดมสมอง ศึกษาจากใบความรู้ สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งเชื่อมโยงความรู้ใหม่เกิดขึ้นกับความรู้เดิมที่นักเรียนมีอยู่แล้วโดยครูเป็นผู้กระตุ้น ผู้อำนวยการความสะดวก ชักถาม และจัดสถานการณ์ให้เหมาะสมกับความรู้เดิมของนักเรียน ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550, หน้า 126) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเองโดยให้ผู้เรียนได้ศึกษา คิด ค้นคว้า ทดลอง ระดมสมอง ศึกษาจากใบความรู้ สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เกิดขึ้นกับความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่แล้วโดยผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือ มีการตรวจสอบความรู้ใหม่ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งการตรวจสอบกันเอง ระหว่างกลุ่ม หรือผู้สอนช่วยเหลือในการตรวจสอบความรู้ใหม่ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิณฑนา วงศ์ทองแก้ว (2554, หน้า 69-71) ได้ทำการศึกษการสร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ทฤษฎีการแก้ปัญหาของโพลยาและทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามขั้นตอนของโพลยา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศระ ขอนบุรี (2552, หน้า 122-128) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมนิทานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ครูควรเน้นการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง โดยการใช้กรณีศึกษา เป็นหลักในการนำเสนอ

2. แนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ครูควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเอง โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเองโดยเชื่อมโยงความรู้ ใหม่ที่เกิดขึ้นกับความรู้เดิมที่นักเรียนมีอยู่แล้ว

3. แนวทางยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ครูควรสร้างชุดกิจกรรม การเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นพฤติกรรมที่อาจไม่เกิดขึ้นทันที จำเป็นต้องอาศัย การฝึกฝน และกระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ นักเรียน อาจจะมีความรู้ความเข้าใจอยู่แล้วว่า สิ่งใดดี-เลว ถูก-ผิด ควร-ไม่ควร แต่ไม่แสดงออกทางพฤติกรรม ที่ถูกต้อง ดังนั้นจึงควรทำการวิจัยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะยาวตลอดปีการศึกษา และครบ ทุกระดับชั้น

2. ควรทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่จัดการเรียน การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง กับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การจัด การเรียนรู้ตามสภาพจริง การจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์ จำลอง และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นต้น